

LEGE

pentru modificarea și completarea unor acte legislative

nr. 211 din 29.07.2016

Monitorul Oficial nr.338-341/698 din 30.09.2016

* * *

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art.I. – [Legea taxei de stat nr.1216-XII din 3 decembrie 1992](#) (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2004, nr.53–55, art.302), cu modificările ulterioare, se completează după cum urmează:

1. La articolul 4:

alineatul (1) se completează cu punctul 11³) cu următorul cuprins:

„11³) părțile – în cazul confirmării tranzacției de către instanța judecătorească în cadrul unui proces de mediere care a avut loc în afara procesului civil;”

alineatul (7) se completează cu litera a¹) cu următorul cuprins:

„a¹) părțile – în cazul investiției cu formulă executorie de către notar, în condițiile stabilite de lege, a tranzacției încheiate între persoane juridice în cadrul unui proces de mediere care a avut loc în afara procesului civil;”.

2. Articolul 7 se completează cu punctul 7¹) cu următorul cuprins:

„7¹) finalizării procesului de mediere prin tranzacție asupra tuturor pretențiilor sau cu împăcarea parțială a părților asupra pretențiilor patrimoniale, în cuantumul și în condițiile prevăzute la art.39 din [Legea nr.137 din 3 iulie 2015](#) cu privire la mediere;”.

Art.II. – La articolul 10 din [Legea nr.1585-XIII din 27 februarie 1998](#) cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1998, nr.38–39, art.280), cu modificările ulterioare, alineatul (2) se completează după cum urmează:

În partea introductivă, după cuvintele „executorii judecătorești” se introduce cuvântul „, mediatorii”;

la litera a), după cuvintele „al executorilor judecătorești” se introduc cuvintele „, al mediatorilor”, iar după cuvintele „certificatului de înregistrare,” – cuvintele „a atestatului de mediator.”.

Art.III. – [Codul familiei nr.1316-XIV din 26 octombrie 2000](#) (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2001, nr.47–48, art.210), cu modificările ulterioare, se completează după cum urmează:

1. Articolul 7:

la alineatul (2), după cuvintele „anumite cazuri” se introduc cuvintele „de mediatorii”;

articolul se completează cu alineatul (4) cu următorul cuprins:

„(4) În orice conflict sau litigiu în relațiile familiale, care creează sau ar putea crea un pericol pentru creșterea și dezvoltarea normală a copilului sau care lezează sau afectează interesele lui legale, autoritatea tutelară recomandă membrilor familiei aflați în conflict sau litigiu soluționarea acestuia în cadrul unui proces de mediere.”

2. Articolul 29 se completează cu alineatul (4¹) cu următorul cuprins:

„(4¹) Soții pot include în contractul matrimonial clauza de mediere.”

3. La articolul 60, alineatul (4) se completează în final cu textul: „Autoritatea tutelară recomandă părinților să se adreseze unui mediator pentru soluționarea litigiului.”

4. La articolul 64, alineatul (2) se completează în final cu textul: „Părinții pot, din inițiativă proprie sau la recomandarea autorității tutelare, să se adreseze unui mediator pentru soluționarea litigiului.”

Art.IV. – Codul civil al Republicii Moldova nr.1107-XV din 6 iunie 2002 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr.82–86, art.661), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 274, alineatul (1) se completează cu litera g) cu următorul cuprins:

„g) se desfășoară un proces de mediere în condițiile Legii cu privire la mediere.”

2. La articolul 1333, alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Tranzacția poate fi executată silit în condițiile Legii cu privire la mediere, în modul stabilit de Codul de executare.”

Art.V. – [Legea nr.1593-XV din 26 decembrie 2002](#) cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr.18–19, art.57), cu modificările ulterioare, se completează după cum urmează:

1. La articolul 2, după cuvântul „avocaților” se introduce cuvântul „, mediatorilor”.

2. La articolul 3 noțiunea „angajator”, după cuvintele „executor judecătoresc” se introduce cuvântul „, mediator”.

3. La articolul 24, după cuvintele „executorii judecătorești” se introduce cuvântul „, mediatorii”, iar după cuvintele „certificatului de înregistrare” – cuvintele „, a atestatului de mediator”.

4. La anexa nr.1:

la punctul 2 litera f), după cuvintele „executori judecătorești” se introduce cuvântul „, mediatorii”;

la punctul 3, după cuvintele „executorii judecătorești” se introduce cuvântul „, mediatorii”.

5. La anexa nr.2 punctul 2, după cuvintele „executorii judecătorești” se introduce cuvântul „, mediatorii”, iar după cuvântul „licență” – cuvintele „sau atestat”.

Art.VI. – În [Legea nr.102-XV din 13 martie 2003](#) privind ocuparea forței de muncă și protecția socială a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr.70–72, art.312), cu modificările ulterioare, pe tot cuprinsul legii, cuvântul „mediere”, la orice caz gramatical, se substituie cu cuvântul „intermediere” la cazul gramatical corespunzător.

Art.VII. – Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr.122-XV din 14 martie 2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr.248–251, art.699), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 52, alineatul (1) se completează cu punctele 24¹⁾ și 28) cu următorul cuprins:

„24¹⁾ prezintă, la solicitarea mediatorului, informația din dosarul penal necesară pentru derularea procesului de mediere, fără a prejudicia desfășurarea urmăririi penale;”

„28) informează bănuitul, învinuitul, inculpatul, victima, partea vătămată, partea civilă despre posibilitatea recurgerii la mediere în temeiul art.219 alin.(9) și al art.276 alin.(7).”

2. La articolul 57, alineatul (2) se completează cu punctele 14¹⁾ și 16¹⁾ cu următorul cuprins:

„14¹⁾ informează bănuitul, învinuitul, inculpatul, victima, partea vătămată, partea civilă despre posibilitatea recurgerii la mediere în temeiul art.219 alin.(9) și al art.276 alin.(7);”

„16¹⁾ prezintă mediatorului informația din dosarul penal necesară pentru derularea procesului de mediere, fără a prejudicia desfășurarea urmăririi penale;”.

3. La articolul 58, alineatul (3) se completează cu punctul 12) cu următorul cuprins:

„12) să apeleze la un mediator în condițiile legii.”

4. La articolul 60, alineatul (1) se completează cu punctul 12¹⁾ cu următorul cuprins:

„12¹⁾ să apeleze la un mediator în condițiile legii;”.

5. La articolul 62, alineatul (1) se completează cu punctul 18¹⁾ cu următorul cuprins:

„18¹⁾ să apeleze la un mediator în condițiile legii;”.

6. La articolul 64, alineatul (2) se completează cu punctul

21¹) cu următorul cuprins:

„21¹) să apeleze la un mediator în condițiile legii;”.

7. La articolul 66, alineatul (2) se completează cu punctul 29¹) cu următorul cuprins:

„29¹) să apeleze la un mediator în condițiile legii;”.

8. La articolul 68, alineatul (1) se completează cu punctul 15¹) cu următorul cuprins:

„15¹) să participe la procesul de mediere la solicitarea persoanei pe care o apără;”.

9. La articolul 219, alineatul (9) se completează în final cu cuvintele „sau de a recurge la mediere pentru soluționarea litigiului civil”.

10. La articolul 220 alineatul (2), după cuvintele „Normele procedurii civile” se introduc cuvintele „și normele procesului de mediere a litigiilor civile”.

11. La articolul 276 alineatul (7), după cuvîntul „medierii” se introduc cuvintele „conform Legii cu privire la mediere”.

12. La articolul 285 alineatul (2) punctul 1), după cuvintele „partea vătămată” se introduc cuvintele „, a fost încheiată o tranzacție în cadrul procesului de mediere”.

13. La articolul 287¹, alineatul (1) se completează cu punctul 5) cu următorul cuprins:

„5) a început procesul de mediere în temeiul art.276 alin.(7).”

14. La articolul 287³ alineatul (1), după cuvintele „poate fi reluată” se introduc cuvintele „, cu excepția cazului în care a fost încheiată o tranzacție”.

15. Articolul 344¹:

la alineatul (1), după cuvintele „din prezentul cod” se introduc cuvintele „și în cazul intentării acțiunii civile;”;

articolul se completează cu alineatul (3¹) cu următorul cuprins:

„(3¹) Mediatorul, pînă la începerea procesului de mediere, trebuie să fie informat de către instanța de judecată despre elementele semnificative ale cazului. Mediatorului i se pun la dispoziție materialele necesare, fără a prejudicia judecarea cauzei.”

alineatul (4) va avea următorul cuprins:

„(4) Mediatorul începe imediat procesul de mediere conform prevederilor Legii cu privire la mediere.”

articolul se completează cu alineatul (5) cu următorul cuprins:

„(5) La încetarea medierii, mediatorul întocmește un proces-verbal în care consemnează temeiul încetării procesului de mediere. Procesul-verbal se înmînează părților și se prezintă instanței de judecată. Dacă părțile s-au împăcat, mediatorul întocmește tranzacția, care se semnează de către părți și se prezintă instanței de judecată în a cărei procedură se află cauza penală împreună cu procesul-verbal privind încetarea medierii.”

Art.VIII. – [Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr.225-XV din 30 mai 2003](#) (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr.130–134, art.415), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 9 alineatul (2), după cuvintele „conduce dezbaterile judiciare” se introduc cuvintele „, informează părțile despre posibilitatea inițierii procesului de mediere”.

2. La articolul 60 alineatul (5), cuvintele „nu va admite tranzacția între părți” se substituie cu cuvintele „nu va confirma tranzacția”, iar în final se completează cu textul: „Anterior confirmării tranzacției, instanța verifică respectarea prevederilor art.32 alin.(3) din [Legea nr.137 din 3 iulie 2015](#) cu privire la mediere.”

3. La articolul 81, după cuvintele „de a o recunoaște,” se introduc cuvintele „de a recurge la mediere,”.

4. La articolul 89, alineatul (1) se completează cu litera i) cu următorul cuprins:

„i) încetării procesului în legătură cu confirmarea tranzacției încheiate în procesul de mediere în condițiile art.39 din [Legea nr.137 din 3 iulie 2015](#) cu privire la mediere.”

5. Articolul 97 se completează cu alineatul (6) cu următorul cuprins:

„(6) Dacă, după depunerea cererii de chemare în judecată, părțile au recurs la mediere și s-au

împăcat parțial, taxa de stat se reduce proporțional valorii pretenției soluționate prin tranzacție.”

6. La articolul 133 litera b), după cuvîntul „notarii” se introduce cuvîntul „, mediatorii”.

7. La articolul 170 alineatul (1) litera a), după cuvintele „pe calea extrajudiciară,” se introduc cuvintele „inclusiv prin mediere,”.

8. La articolul 183, alineatul (2) se completează cu litera e) cu următorul cuprins:

„e) evaluarea oportunităților de soluționare a litigiului prin mediere.”

9. La articolul 185 alineatul (1) litera d), după cuvintele „concilierea părților” se introduce textul „, explică părților dreptul de a recurge la mediere, le informează despre esența, avantajele și efectele medierii sau le propune să participe la o ședință de informare cu privire la soluționarea litigiilor prin mediere”.

10. La articolul 191 alineatul (1), litera b) se completează în final cu cuvintele „, inclusiv prin intermediul procesului de mediere”.

11. La articolul 202, după cuvintele „pe cale arbitrală” se introduc cuvintele „sau prin intermediul medierii”.

12. La articolul 212 alineatul (2), textul „În acest scop, instanța poate acorda părților, la cerere, un termen de conciliere și poate cere prezentarea lor personală în judecată chiar dacă sînt reprezentate în proces.” se substituie cu textul: „În acest scop, instanța poate acorda părților, la cerere:

a) un termen de conciliere și poate cere prezentarea lor personală în judecată chiar dacă sînt reprezentate în proces;

b) un termen pentru informarea cu privire la esența, avantajele și efectele medierii și pentru inițierea procesului de mediere.”

13. La articolul 260, alineatul (1) se completează cu litera f) cu următorul cuprins:

„f) inițierii medierii în condițiile Legii cu privire la mediere.”

14. Articolul 262 se completează cu litera c¹) cu următorul cuprins:

„c¹) pe perioada desfășurării medierii – în cazurile prevăzute de art.260 alin.(1) lit.f);”.

15. La articolul 267, litera a) se completează în final cu cuvintele „, inclusiv prin mediere”.

16. La articolul 270 alineatul (2), cuvîntul „dezbatere” se substituie cu cuvîntul „deliberare”.

17. În denumirea titlului V, după cuvintele „A HOTĂRÎRILOR ARBITRALE” se introduc cuvintele „, DE CONFIRMARE A TRANZACȚIEI”.

18. La articolul 481, alineatul (3) se completează în final cu cuvintele „, ori să soluționeze litigiul prin mediere”.

19. Titlul V se completează cu capitolul XLV cu următorul cuprins:

„Capitolul XLV

PROCEDURA DE CONFIRMARE A TRANZACȚIEI ÎNCHEIATE ÎN SCOPUL PREVENIRII UNUI PROCES CIVIL ȘI DE ELIBERARE A TITLULUI EXECUTORIU AL ACESTEIA

Articolul 487. Competența de examinare a cererii

(1) Cererea de confirmare a tranzacției, prin care părțile previn un proces civil, și de eliberare a titlului de executare silită se depune în scris de către partea procesului de mediere sau reprezentantul legal al acesteia la instanța judecătorească de la domiciliul sau de la sediul pîrîtului.

(2) Tranzacțiile încheiate în litigiile civile și comerciale cu element de extraneitate se confirmă în condițiile prezentului capitol dacă examinarea litigiului soluționat prin tranzacție este de competența instanțelor judecătorești ale Republicii Moldova și executarea tranzacției, în tot sau în parte, urmează a fi efectuată pe teritoriul Republicii Moldova.

Articolul 488. Conținutul cererii de confirmare a tranzacției prin care părțile previn un proces civil și de eliberare a titlului de executare silită

(1) În cererea de confirmare a tranzacției prin care părțile previn un proces civil și de eliberare a titlului de executare silită se indică:

a) instanța căreia îi este adresată cererea;

b) numele și prenumele mediatorului care a mediat litigiul;

- c) numele și prenumele sau denumirea părților procesului de mediere, domiciliul sau sediul acestora, numerele de telefon/fax, adresa electronică și alte date de contact;
- d) data încheierii tranzacției;
- e) solicitarea părții interesate de a se confirma tranzacția și de a i se elibera titlul de executare silită a tranzacției;
- f) după caz, datele de contact ale reprezentantului legal al reclamantului.

(2) La cererea de confirmare a tranzacției prin care părțile previn un proces civil și de eliberare a titlului de executare silită se anexează:

- a) tranzacția în original;
- b) convenția de mediere, dacă o astfel de convenție a fost încheiată;
- c) copia de pe procesul-verbal privind încetarea procesului de mediere;
- d) după caz, actele ce atestă executarea parțială a tranzacției.

(3) Dacă cererea a fost depusă cu încălcarea prevederilor prezentului articol, acesteia nu i se dă curs, în conformitate cu art.171.

Articolul 489. Examinarea cererii de confirmare a tranzacției prin care părțile previn un proces civil

(1) Cererea de confirmare a tranzacției prin care părțile previn un proces civil se examinează în regim de urgență, în termen de 15 zile lucrătoare de la data depunerii, fără citarea părților. Instanța trimite părții care se opune executării benevole a tranzacției copiile de pe cererea de confirmare a tranzacției și de pe materialele anexate, stabilind un termen pentru prezentarea referinței.

(2) Dacă instanța consideră necesar, aceasta convoacă părțile interesate pentru audieri, înștiințându-le despre data, ora și locul ședinței, fără întocmirea procesului-verbal.

(3) Judecătorul refuză confirmarea tranzacției dacă aceasta:

- a) contravine legii ori încalcă drepturile, libertățile și interesele legitime ale persoanei, interesele societății sau ale statului;
- b) a fost încheiată cu încălcarea prevederilor Legii cu privire la mediere.

Articolul 490. Soluționarea cererii de confirmare a tranzacției prin care părțile previn un proces civil

(1) În cazul admiterii cererii, judecătorul emite o încheiere privind confirmarea tranzacției, în care se indică:

- a) numărul dosarului și data eliberării încheierii;
- b) instanța, numele și prenumele judecătorului care a emis încheierea;
- c) numele și prenumele sau denumirea părților care au încheiat tranzacția, domiciliul sau sediul și, după caz, datele lor bancare, precum și alte date de contact;
- d) numele și prenumele sau denumirea părții care a solicitat confirmarea tranzacției;
- e) constatările și concluziile instanței privind admiterea sau respingerea cererii.
- f) caracterul executoriu al încheierii rămase definitive;
- g) termenul și modul de contestare a încheierii.

(2) Concomitent cu emiterea încheierii prevăzute la alin.(1), judecătorul eliberează și titlul executoriu, susceptibil de executare silită.

(3) Dacă se refuză confirmarea tranzacției, instanța judecătorească pronunță o încheiere motivată, care poate fi atacată cu recurs.”

Art.IX. – Articolul 11 din [Codul de executare al Republicii Moldova nr.443-XV din 24 decembrie 2004](#) (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.214–220, art.704), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

la litera f), cuvintele „ale arbitrajelor internaționale” se substituie cu cuvintele „hotărârilor arbitrale străine”;

articolul se completează cu litera k¹) cu următorul cuprins:

„k¹) hotărârile arbitrale prin care se aprobă tranzacțiile;”.

Art.X. – [Legea nr.23-XVI din 22 februarie 2008](#) cu privire la arbitraj (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.88–89, art.314) se completează după cum urmează:

1. Legea se completează cu articolul 23¹ cu următorul cuprins:

„**Articolul 23¹.** Suspendarea procedurii arbitrale

Instituția arbitrală este obligată să suspende procedura arbitrală în cazul inițierii medierii cu privire la același litigiu pe perioada desfășurării medierii, în condițiile [Legii nr.137 din 3 iulie 2015](#) cu privire la mediere.”

2. Articolul 28 se completează cu alineatul (2¹) cu următorul cuprins:

„(2¹) Dacă în timpul procedurii arbitrale părțile au încheiat o tranzacție, la solicitarea acestora procedura arbitrală încetează. Tranzacția se aprobă prin hotărâre arbitrală.”

Art.XI. – [Legea nr.24-XVI din 22 februarie 2008](#) cu privire la arbitrajul comercial internațional (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.88–89, art.316), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. Legea se completează cu articolul 23¹ cu următorul cuprins:

„**Articolul 23¹.** Suspendarea procedurii arbitrale

Tribunalul arbitral este obligat să suspende procedura arbitrală în cazul inițierii medierii cu privire la același litigiu pe perioada desfășurării medierii, în condițiile [Legii nr.137 din 3 iulie 2015](#) cu privire la mediere.”

2. La articolul 30 alineatul (1), cuvintele „fixează această înțelegere în forma unei hotărâri arbitrale” se substituie cu cuvintele „aprobă tranzacția printr-o hotărâre arbitrală”.

Art.XII. – [Codul contravențional al Republicii Moldova nr.218-XVI din 24 octombrie 2008](#) (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr.3–6, art.15), cu modificările ulterioare, se completează după cum urmează:

1. Articolul 26 se completează cu litera c¹) cu următorul cuprins:

„c¹) încheierii tranzacției conform Legii cu privire la mediere;”

2. Codul se completează cu articolul 455¹ cu următorul cuprins:

„**Articolul 455¹.** Procedura de mediere

(1) În cauzele contravenționale prevăzute la art.29, pînă la punerea pe rol a cauzei, instanța de judecată emite, la solicitarea părților, în termen de cel mult 3 zile de la data repartizării cauzei, o încheiere prin care dispune suspendarea cauzei contravenționale și inițierea procedurii de mediere în condițiile Legii cu privire la mediere.

(2) La încetarea medierii, mediatorul întocmește și semnează un proces-verbal în care consemnează temeiul încetării procesului de mediere. Procesul-verbal se înmînează părților și se prezintă instanței de judecată.

(3) Dacă părțile au încheiat o tranzacție, aceasta se prezintă instanței de judecată în a cărei procedură se află cauza contravențională și constituie temei pentru înlăturarea răspunderii contravenționale sau încetarea procesului contravențional în conformitate cu prevederile art.26 și 29.”

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI   Andrian CANDU

Nr.211. Chișinău, 29 iulie 2016.